

ΣΤΟ ΜΙΚΡΟΣΚΟΠΙΟ...

«Ο Ελευθέριος φεύγει και η Ιωνία χάνεται»

Του ΒΙΚΤΩΡΑ ΝΕΤΑ

Όπως σημειώναμε την περασμένη Τρίτη 8 Δεκεμβρίου από αυτή τη σελίδα, επιχειρήθηκε και πρόσφατα να καταλογιστούν ευθύνες και στον Ελ. Βενιζέλο για τη Μικρασιατική Καταστροφή και όχι μόνο στις μετά την 1η Νοεμβρίου 1920 κυβερνήσεις. Θα προσθέσουμε σήμερα μερικά ακόμη στοιχεία που φωτίζουν το ζήτημα των ευθυνών. Το βράδυ των μοιραίων εκλογών ο Βενιζέλος είχε προβλέψει τη συμφορά επιστημονώντας ότι «η επιστροφή του Κωνσταντίνου θα διαλύσει τις συμμαχίες».

Πρώτη πράξη της αντιβενιζελικής κυβέρνησης του Δημ. Ράλλη, που σχηματίστηκε στις 4 Νοεμβρίου 1920, ήταν να αποδεχθεί την παραίτηση του ναυάρχου Παύλου Κουντουριώτη από την αντιβασιλεία και να ορίσει αντιβασιλίτσα την βασιλομήτορα Ολγα. Στις 11 Νοεμβρίου προκηρύσσεται δημοψήφισμα (ορίζεται να γίνει στις 22 Νοεμβρίου) για την επάνοδο του Κωνσταντίνου, στο οποίο δεν θα πάρουν μέρος οι Φιλελεύθεροι. Οι σύμμαχοι αντιδρούν ανοιχτά.

Στις 20 Νοεμβρίου 1920 οι πρεσβευτές Αγγλίας, Γαλλίας και Ιταλίας επέδωσαν στον πρωθυπουργό Δημ. Ράλλη την παρακάτω διακοίνωση: «Αι κυβερνήσεις της Μεγάλης Βρετανίας, της Γαλλίας και της Ιταλίας απέδειξαν σταθερώς το ενδιαφέρον των προς τον ελληνικόν λαόν και ηννόησαν την πραγματοποίηση των προαιωνίων πόθων του. Εντεύθεν κατά μείζονα λόγον, ησθάνθησαν θλιβεράν έκπληξιν εκ των εν Ελλάδι επελθόντων γεγονότων. Δεν επιθυμούσι να αναμιχθώσιν εις τας εσωτερικάς υποθέσεις της Ελλάδος, αλλά είναι υποχρεωμένοι να δηλώσωσι δημοσίᾳ ότι η επί του θρόνου της Ελλάδος επαναφορά βασιλέως, του οποίου η ανειλικρινής στάσις και συμπεριφορά έναντι των Συμμάχων κατά την διάρκειαν του πολέμου επήγαγεν αυτοίς μεγάλας δυσχερείας και ζημίας, δεν δύναται να θεωρηθή παρ' αυτών ως προσεπικύρωσις παρὰ

της Ελλάδος των εχθρικών αυτού πράξεων. Το γεγονός τούτο ήθελε δημιουργήση νέαν δυσμενήν κατάστασιν εν ταις σχέσεσιν μεταξύ Ελλάδος και Συμμάχων, και εντεύθεν αι τρεις κυβερνήσεις δηλοῦσιν, ότι επιφυλάσσουσιν αυταίς τελείαν ελευθερίαν ενεργείας εν τω κανονισμῷ της ούτω προκύψασης καταστάσεως».

Οι συμμαχίες είχαν διαλυθεί. Με την επάνοδο του Κωνσταντίνου -ήρθε στις 6 Δεκεμβρίου 1920- οι σύμμαχοι παύουν να υποστηρίζουν την Ελλάδα και ενισχύουν τον Κεμάλ Ατατούρκ, ο οποίος είχε εξασφαλίσει προηγουμένως και βοήθεια από τη σοβιετική Ρωσία. Η αντιβενιζελική παράταξη διέπραξε το τραγικό λάθος να συνεχίσει τον πόλεμο κατά της Τουρκίας και μετά τη διάλυση των συμμαχιών, παρά τις προεκλογικές της διακηρύξεις ότι θα τον σταματήσει. Μετά τον Δημ. Ράλλη σχημάτισε κυβέρνηση στις 24 Ιανουαρίου 1921 ο Ν. Καλογερόπουλος με την προσδοκία ότι ως αντανόφιλος θα εξασφάλιζε την υποστήριξη της Βρετανίας. Στις 26 Μαρτίου 1921 αναλαμβάνει πρωθυπουργός ο Δημ. Γούναρης και επιχειρεί να συνεχίσει την πολιτική Βενιζέλου, ενώ συνεχίζονται οι μάχες στο μικρασιατικό μέτωπο. Ο Γούναρης σχηματίζει νέα κυβέρνηση στις 2 Μαρτίου 1922 και στις 9 Μαΐου ο Π. Πρωτοπαδάκης, επί των ημερών του οποίου τον Αύγουστο θα καταρρεύσει το μέτωπο μετά την αντεπίθεση του Κεμάλ και στις 27 Αυγούστου πυρπολείται η Σμύρνη, επισφραγίζοντας την τραγωδία.

Κατηγορήθηκε ο Ελ. Βενιζέλος από τον Παναγή Τσαλδάρη μέσα στη Βουλή, στις 31 Μαρτίου 1932, ότι μετά τις εκλογές του 1920 εγκατέλειψε την Ελλάδα και δεν βοήθησε την κρίσιμη εκείνη ώρα τις κυβερνήσεις που τον διαδέχθηκαν... Απαντώντας στην επίθεση ο Βενιζέλος απέδειξε με στοιχεία (εμπιστευτικά τηλεγραφήματα προς τον πρωθυπουργό Δημ. Ράλλη), τα οποία παρουσίασε, ότι προσπάθησε να βοηθήσει με επαφές στις συμμαχικές κυβερνήσεις, οι οποίες όμως είχαν αλ-

λάξει στάση μετά την επάνοδο του Κωνσταντίνου. Αντιγράφω από τα πρακτικά της Βουλής (31 Μαρτίου 1932) τον παρακάτω διάλογο: Π. Τσαλδάρης: «Είπατε, ότι υπήρχε αντίδρασις εκ μέρους των Γάλλων και Αγγλων. Τι εννοείτε με αυτό;». Ελ. Βενιζέλος (πρωθυπουργός): «Οτι δεν ήσαν σύμφωνοι οι Γάλλοι, οι Αγγλοι και Ιταλοί. Οι Γάλλοι μας εγκατέλειψαν, οι Ιταλοί ανέκαθεν μας είχαν εγκαταλείψει». Π. Τσαλδάρης: «Προ της επανόδου του βασιλέως Κωνσταντίνου ήσαν σύμφωνοι εις την διατήρησιν της Μικράς Ασίας;». Ελ. Βενιζέλος: «Ναι, το θέτετε υπό αμφισβήτηση αυτό;».

Κατά την αποκαλυπτική αντιπαράθεσή του με τον Π. Τσαλδάρη στη Βουλή στις 31 Μαρτίου και την 1η Απριλίου 1932 ο Βενιζέλος περιέγραφε όλες τις ενέργειές του προς τους συμμάχους και διάβασε τα σχετικά έγγραφα για να παρατηρήσει: «Βλέπετε με ποίαν λεπτότητα αποτεινόμενος προς άλλους, υπεδείκνυον και εις την κυβέρνησιν της χώρας μου τι κατ' εμέ θα ήτο το πρακτέον, χωρίς να τολμήσω βεβαίως συμβουλιάς, διότι ήξευρα, ότι μόνον διότι θα τας έδωδα εγώ, θα απερρίπτοντο». Οι αντιβενιζελικοί ούτε ήθελαν να ακούσουν, όπως αποδεικνύεται από κύριο άρθρο του Γεωργίου Βλάχου («Η Καθημερινή», 27-12-1920) στο οποίο έγραφε: «Ημείς -διά να ομιλήσωμεν καθαρά- δεν θέλουμε τον κ. Ε. Βενιζέλον. Ο κ. Ε. Βενιζέλος, εις τον οποίον οι φιλελεύθεροι πιστεύουν, υπέρ του οποίου λειτουργούν, χάριν του οποίου υπάρχουν, αποτελεί δι' ημάς κίνδυνον σημαντικόν, κίνδυνον ζωής, τιμής, περιουσίας και στέγης. Ημείς, οτιδήποτε και αν συμβεί εις την χώραν αυτήν, δεν θέλομεν τον κ. Ε. Βενιζέλον».

Όπως αποκάλυψε ο Ελ. Βενιζέλος οι προσπάθειές του έφεψαν στο κενό. Αυτήν την τύχη είχε και μια πρόταση της Αγγλίας τον Ιούνιο του 1921. Είπε ο Βενιζέλος: «Η Αγγλία μας επρότεινε πολύ καλύτεραν λύσιν, την οποίαν απέκρουσεν η Ελληνική Κυβέρνησις. Να σώσωμεν την Θράκην, να γίνη Αυ-

τόνομος η Μικρά Ασία, να συγκροτηθή ο Γενικός Διοικητής εγγχώριον δύναμιν του στρατού και εάν την νομίση επαρκή, τότε μόνον να αποσυρθούν τα στρατεύματα». Οι αντιβενιζελικοί προτίμησαν να συνεχίσουν την εκστρατεία. Και θα ρωτήσει ο Ελ. Βενιζέλος: «Απερρίφθη την 1η Ιουλίου η (Αγγλική) πρότασις για να γίνη ολίγον βραδύτερον η προς Αγκυραν προέλασις, η εγκληματική προς Αγκυραν προέλασις (...) Διατί επήγατε, κύριοι, προς την Αγκυραν;».

Το κρίσιμο ερώτημα είναι: Αν κέρδιζε τις εκλογές του 1920 ο Βενιζέλος, θα είχε αποφευχθεί η καταστροφή; Τα στοιχεία δείχνουν ότι οι συμμαχίες στις οποίες στήριζε την πολιτική του ο Βενιζέλος δεν θα είχαν διαλυθεί, αλλά και ο Κεμάλ, αντιμετωπίζοντας δυσκολίες, ήθελε να διαπραγματευθεί με την Ελλάδα. Αποκαλυπτική είναι μια μαρτυρία του Μποδοσάκη, τον οποίο τέλη Αυγούστου με αρχές Σεπτεμβρίου 1920 επισκέφθηκε ο Φουάτ Τζια πασάς και του ζήτησε να μεταφέρει προτάσεις του Κεμάλ προς τον Βενιζέλο:

«Είναι πρόθυμος (ο Κεμάλ) να δεχθεί τον ακόλουθο συμβιβασμό: Η Θράκη να περιέλθει στην Ελλάδα και η περιοχή της Σμύρνης, όπως ορίζει η Συνθήκη των Σεβρών, να παραμείνει υπό τουρκική κυριαρχία, αλλά να είναι αυτόνομη (...) Ναι, θα υπάρχει η τουρκική σημαία, τίποτε άλλο. Για λόγους γοήτρου. Ο Κεμάλ ήταν πρόθυμος να δεχθεί ακόμη και παραχώρηση της Κωνσταντινούπολης στην Ελλάδα, αν η τελευταία εγκατέλειπε τις διεκδικήσεις της επί της Σμύρνης. Αλλά λόγοι γοήτρου και παραδόσεως τον υποχρεώνουν να επιμείνει να παραμείνει η Πόλη υπό τουρκική κυριαρχία, παρ' όλο που έχει αποφασίσει να μεταφέρει την πρωτεύουσα του κράτους στην Αγκυρα». Μετά τις μοιραίες εκλογές της 1ης Νοεμβρίου ο Φουάτ πασάς θα πει στον Μποδοσάκη: «Τώρα το πουλάκι πέταξε». Βενιζέλος και Κεμάλ θα μπορούσαν να καταλήξουν σε συμβιβασμό και η καταστροφή να αποφευχθεί.

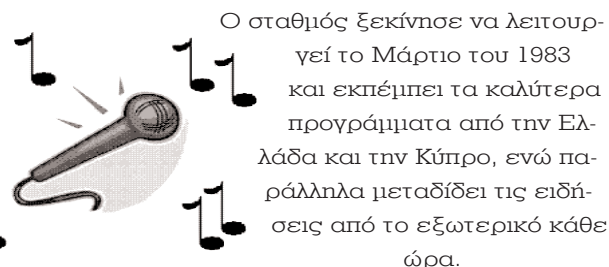
24ΩΡΟΣ ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΚΟΣ ΣΤΑΘΜΟΣ

1683 AM (στα μεσαία κύματα)

Συνεχή καθημερινή ενημέρωση και ψυχαγωγία

Ο Ελληνικός Ραδιοφωνικός Σταθμός Αυστραλίας
1683 AM λειτουργεί

σε 24ωρη βάση, 7 ημέρες την εβδομάδα.

Ο σταθμός ξεκίνησε να λειτουργεί το Μάρτιο του 1983 και εκπέμπει τα καλύτερα προγράμματα από την Ελλάδα και την Κύπρο, ενώ παράλληλα μεταδίδει τις ειδήσεις από το εξωτερικό κάθε ώρα.

Επίσης, έχουμε τα καλύτερα τοπικά προγράμματα, όπως:

"Κυπριακή Κοινότητα"

με την Έλλη Κάμπος,

"Greeks Today"

με τον Γιώργο Τσερδάνη,

"Κέφι και μπάλλα"

με τον Γιάννη Σπανέλλη,

"Κοινότητα και κοινοτικά"

και μουσικά

προγράμματα με εκφωνητές.

Ο Ελληνικός Ραδιοφωνικός Σταθμός Αυστραλίας 1683 Khz AM διαφημίζει μεγάλους οργανισμούς και επιχειρήσεις, όπως την ελληνική εφημερίδα της Αυστραλίας "Ο Κόσμος", "Λαϊκή Τράπεζα", "Τράπεζα Κύπρου", "Κυπριακή Κοινότητα ΝΝΟ", "Ελληνική Ορθόδοξη Κοινότητα Σύνδνεϊ & ΝΝΟ",

"Vicky Mar Fashions", "Independent and General Advertising", "Roselands Shopping Centre" και πολλές άλλες μικρές και μεγάλες επιχειρήσεις.

Για τον καλύτερο Ελληνικό Ραδιοφωνικό Σταθμό, τα τελευταία νέα, ποιοτική μουσική και τα καλύτερα ζωντανά προγράμματα, συντονιστείτε στο Ελληνικό Ραδιοφωνικό Σταθμό Αυστραλίας 1683 Khz AM.

Για περισσότερες πληροφορίες και για τις διαφημίσεις σας,
τηλεφωνήστε στο (02) 9750 8155

και fax: (02) 9750 0517.

Τηλέφωνα για ζωντανές εκπομπές:

(02) 9750 9890 και (02) 9750 0017.

Διεύθυνση: Unit 4 / 9 Mavis St, Revesby NSW 2212

e-mail: conn01@optushome.com.au

web: GREEK RADIO 1683